

Preek Pasen 1997

Hand. 28

1e Lezing: Handelingen 28, 16 - 31

2e Lezing: Johannes 20, 1 - 18

Gemeente van Jezus onze Heer,

Er is een wonder onder ons geschiedt.

Wij kunnen het met ons verstand niet bevatten. Het graf is leeg.

De vrouwen huilden om de gewelddadige dood van hun Meester, maar met Pasen verschijnt Hij juist aan hén.

Er is een wonder onder ons geschiedt, dat wij onmogelijk kunnen bevatten, maar met heel ons hart geloven, dat de Schriften zijn vervuld, dat Hij moest opstaan uit de doden.

Paulus is door dit wonder zo gegrepen, dat hij er niet over kan zwijgen. Hij staat in vuur en vlam, om dit nieuws de wereld in te brengen. Hij trotseert stadhouders en geestelijke leiders, hij trotseert, bijna als een blind paard, de gevaren om hem heen, om de verrijzenis van de Heer te verkondigen.

Ik verbaas me steeds weer om het overdreven activisme waarmee Paulus het evangelie uitdraagt, zijn opdringerige en indringende wijze van spreken wekt soms mijn irritatie. Paulus verkondigt het nieuws van de opstanding of het de mensen nu gelegen komt of niet. Hij zou, in onze moderne tijd, alle communicatiemiddelen utigebuit hebben, om zijn boodschap uit te dragen.

Paulus heeft bijna iets kinderlijks, een kinderlijke onbekommerde Paasvreugde, vanwege de Levende Heer. De Geest des Heren vuurt hem aan.

Het wonder dat in deze wereld is geschiedt destijds, houdt de gemoederen nu nog steeds bezig. Velen vragen naar het waarheidsgehalte van het evangelie, ~~maar~~ anderen vragen niet meer, maar geloven en volgen Hem.

Het wonder van Pasen is, dat God de wereld zo liefheeft, dat Hij er alles voor over heeft om die wereld te redden. Pasen is, dat God zijn eeuwig ja-woord geeft aan de schepping.

Maria van Magdala had haar Meester lief, zo sterk zelfs, dat zij niet van zijn graf wilde wijken. Zij is degene die de geuren van de specerijen opnieuw ruikt, als ze het graf leeg aantreft. Zij is degene die voelt, dat de geuren van de dood niet zullen overwinnen, maar de geuren van de liefde, mirre en aloë. Met diezelfde geuren werd het kindje Jezus verwelkomt in de wereld, mirre en wierook, en met die geuren van het leven wordt de Meester opnieuw verwelkomt in dit bestaan. Liefde is sterker dan de dood.

En ook Maria van Magdala raakt in de ban van de verschijning van haar Meester. Ook zij zal onbekommerde vreugde hebben gevoeld, toen Jezus haar naam noemde, en zij Hem herkende. Onbekommerde vreugde om het leven!

Onbekommerde Paasvreugde? Zou dat mogelijk zijn op deze dag? Om vrijmoedig en zonder belemmering halleluja's aan te heffen?

Onbekommerde Paasvreugde om wat God heeft gegeven in Jezus onze Heer?

Met Pasen zo vlak na Goede Vrijdag wordt ik mij bewust, dat één ding mij bovenal ontroerd en dat is de dood van jonge mensen. Als je dat van dichtbij hebt meegemaakt, en

dat hebben velen van ons, dan heb je daarna geen onbekommerd geloof meer. Dan beginnen Psalmwoorden te leven zoals: Ziel, wat zijt gij onrustig in mij; mijn God, mijn God, waarom heb je me verlaten.

Niets staat ons helderder op het netvlies dan het afscheid van jonge mensen, kinderen en jongeren. Maar onvergetelijk draag ik ook de herinnering, dat bij dit sterven en afscheid, ~~dat~~ mensen ontzaglijk lief en hartelijk zijn voor elkaar. Ik herinner mij levendig, hoe ouders en vrienden en broers en zussen, die elkaar anders nooit zouden aanraken, elkaar nu vasthouden en met tedere gebaren proberen om elkaar staande te houden.

Als de hel van de dood losbreekt, dan komt er een stroom van liefde los tussen de mensen. Want ergens in ons binnenste voelen wij, zoals de Schrift zegt, dat liefde sterker is dan de dood. Ergens voelen wij, dat wij weliswaar stefelijk zijn, maar bovenal gemaakt en aangelegd op de liefde.

Wij hebben vandaag een hoger goed dan eenvoudige onbekommerde Paasvreugde, en dat is: Liefde en verantwoordelijk naar God en de naaste. Wij hebben geen kalme reis, het gaat door gevangenschappen, door tranen, door oorlogen heen, het is een onrustige levensreis, langs diepe dalen, en diepe graven. Maar op een of andere wijze brengt dat alles ons dichter bijelkaar. En dat is nu iets waar ik onbekommerd van durf te genieten; dat mensen elkaar nabij zijn, dat mensen over meningen en visies heen durven stappen en liefde durven geven, zonder aanzien des persoons.

Volgens mij is dat het hart van het Paasfeest: De nabijheid van God in Jezus Christus. Na zijn verrijzenis uit de doden, hoe wonderlijk en onbegrijpelijk dit mysterie, na zijn verrijzenis is Hij als de Levende verschenen aan zijn geliefden. Zij zouden maar moeilijk verder kunnen leven, als ze niet de nabijheid van hun Meester zouden voelen.

Vandaag zingen we onbekommerd onze Paasliederen. Maar de vraag is hoe wij de komende tijd handen en voeten geven aan dat Paasgeloof.

Sommigen zijn zodanig gegrepen dat zij als een blind paard, als overdreven activisten het evangelie de wereld in willen prenten. Anderen kiezen voor de kerk, om daar het geloof in de Levende te beleven en vorm te geven. Maar velen werken in stilte vanuit de inspiratie van Pasen.

En ik weet zeker, dat het christendom niet de grootste zegen is vanuit Pasen. Nee, de grootste zegen vanuit de opgestane Heer, dat is wereldwijdverbreide naastenliefde. Met Paulus in gedachten wil ik op dit Paasfeest die zonnige kant van de wereld onder de aandacht brengen. Er zijn zoveel mensen, die liefde geven. Zovelen die zich niet christen zouden noemen, maar die het als hun belangrijkste taak zien, om de naaste te helpen.

Terwijl het christendom vaak struikelt over haar eigenbelang, proberen gewone mensen vanuit de inspiratie van het grote gebod dit leven te leven. Het zijn de stillen in den lande, het zijn de mensen, die de wereld afreizen om mensen in nood bij te staan, voedsel en medicijnen te brengen. Het zijn de onderhandelaars bij vredesbesprekingen, die met doorzettingsvermogen Gods rijk voor ogen hebben, ook al zien zij nooit een kerk van binnen.

Nee, het christendom is niet de grootste zegen van de opgestane Heer, want in haar activisme heeft het christendom 'de weg' gewezen, en daarmee andere wegen definitief afgesloten. Er zijn breuken ontstaan met de joden, door de hoogmoed van christelijke dogma's.

Daarom kan zeker het christendom niet onbekommerd of triomfantelijk Pasen vieren, want wij dragen de geschiedenis van de kerk met ons mee. Pasen is voor mij, dat wij als gemeente van de Heer in dit leven staan, en al onze gaven gebruiken om het rijk van God dichterbij te brengen. En dan worden wij soms geroepen om te spreken, maar misschien nog wel vaker om te zwijgen en gewoon de handen om een schouder te leggen.

Een gevoel van triomf trekt door je heen, als je je probeert in te leven in wat Jezus de wereld heeft gegeven. Zijn overwinning op de dood is het fundament waarop wij kunnen staan en het leven aankunnen. Maar naast het gevoel van triomf doortrekt ons meteen een gevoel van diepe verantwoordelijkheid voor elkaar.

- Want ons Paasgeloof wordt waar, wanneer wij de zieken bijstaan, wanneer wij boze geesten verdrijven, wanneer we de stervenden zegenen, en wanneer we de armen en noodlijdenden helpen.

Wij delen in het Opstandingsleven van de Heer, maar dat betekent dat wij de naaste laten delen in dat geloof. En de triomf, de overwinning bezingen we vandaag in onze liederen; maar met de nood van de wereld op ons netvlies zwijgen we weer. Pasen is een feest van rijkdom van binnen en verantwoordelijkheid in ons handelen. Zingen en zwijgen. Spreken en helpen.

Er is een groot wonder geschiedt in dit bestaan. De Opgestane Heer. En wij worden stil van die gave van God. In de woorden van de dichter J.C.van Schagen, over onze Meester:

- Als ik van U moet spreken, doe ik alle mooie woorden weg
ik wil maar liever weinig zeggen
ik wil maar liever enkele kale woorden zeggen
wat arme kale stenen, dat is mijn verhaal
mooie woorden denken alleen maar aan zichzelf
ze weten van diene niet
de goede woorden zijn arm en naakt
als Franciscus
ze zijn trouw
enkele goede woorden, dat is genoeg
want er mag niets komen tussen U en mij
eigenlijk zou ik maar liever met u zwijgen
en liefhebben.

AMEN

Gemeente van Jezus Christus,

In de Handelingen schrijft Lukas op een bepaald moment over Paulus: "En Paulus nam zich voor door Macedonie te reizen en dan naar Jeruzalem en Paulus zei: Als ik in Jeruzalem geweest ben, moet ik ook Rome zien."

Jeruzalem betekent: stad van vrede, de stad van God, daar woont God onder de mensen, Jeruzalem is de "sjechina elohim" de aanwezigheid van God.

Rome daarentegen is de stad waar het zwaard, en de dictatuur overheerst; het is de stad van de keizer, die daar woont in zijn grote paleizen. Van Rome uit hebben keizers en pausen met grof geweld geregeert en met de wapens hebben ze het christendom onder de mensen gebracht.

Niet Jeruzalem, maar Rome is vandaag de dag het centrum van het (katholieke) christendom. Want in Rome is de troonzetel van de paus, de ^{wereldlijke} vertegenwoordiger van Christus op aarde. Ik heb het daar altijd maar moeilijk mee, met die paus.

Wanneer je alle pausen bestudeert die er zijn geweest, dan moet je constateren dat vele zgn. pausen niets beter waren dan alleenheersers, die de wapens gebruikten om hun hoge positie te versterken. Ook met de huidige paus heb ik de nodige moeite. Hij wordt bewonderd om om zijn sterke en strakke overtuigingen. Maar als we hem vergelijken met Jezus zelf, dan herken ik maar moeilijk de vertegenwoordiger van Christus.

Immers wanneer Jezus geconfronteerd wordt met onrecht en armoede, dan verheft hij zijn stem, maar wanneer deze paus op zijn wereldreizen armoede ziet, dan zegt hij: Jullie geloven niet genoeg, en als hij onrecht ziet, dan schudt hij de hand van dictators. Zo ga je als christenen niet met elkaar om.

Zoals Jeruzalem beeld is voor de sjechina elohim, de aanwezigheid van God, zo is Rome het beeld voor de afwezigheid van God: God waar ben je, waarom heb je me verlaten?

^{supra} 1.

~~XXXXXX~~

Zoals Jeruzalen staat voor vrede, zo staat Rome voor geweld. Jeruzalen het centrum van de religies, naar Rome het centrum van het westerse christendom. In Jeruzalen de tempel, en Rome het paleis van de keizer.

We zien juist in het boek handelingen, dat er in de ontwikkelingen van het christendom een verschuiving plaats vindt van Jeruzalen naar Rome. En dan dringt de vraag zich op waarom? Waarom reist Paulus naar Rome? Het staat hem als jood en als christen toch vrij om in Jeruzalen te blijven; daar waren nog genoeg joden die nog niet overtuigd waren, dat Jezus de Messias was. Toch laat Paulus de leiding van de gemeente van Jeruzalen over aan Petrus en Johannes en zelf geeft hij gehoor aan de oproep van Jezus om het evangelie te verkondigen onder de volken.

Met een beetje fantasie zou je de reis van Paulus naar Rome een soort woestijnervaring kunnen noemen. Want niet alleen gaat hij naar een gebied waar het evangelie nog niet is doorgedrongen, maar hij gaat ook nog als gevangene. Paulus staat onder huisarrest en wil bij de keizer zijn naam en faam laten zuiveren. Een soort woestijnervaring, waarin deze apostel opnieuw probeert om het evangelie onder de mensen te brengen.

Paulus wordt door zijn vrienden in Rome bijzonder hartelijk ontvangen, en zelfs de joden spreken vertrouwelijk met hem: Ze zeggen: We hebben geen brieven over U ontvangen en er is ~~niemand~~ niemand die iets kwaads over u heeft gezegd/.

De joden zijn nieuwsgierig en vragen Paulus in alle openheid, waar het hem eigenlijk om begonnen is, waarom die vreemde secte van Jezus zo belangrijk voor hem is. En in de dagen die volgen ontvangt Paulus vele joden in zijn huis en hij spreekt vrijmoedig met hen over de Messias en hij discuteert met hen en tracht hen te overtuigen, volgens de traditie van het joods twistesprek. Maar niet alleen debatteert Paulus over de Torah en de profeten, maar hij getuigt er vertelt van zijn onoverwoestbare geloof in Jezus de Messias.

Sommigen van de heidenen lieten zich overtuigen, tot grote vreugde van de kleine christelijke gemeente in Rome. Maar vele anderen bleven zich vastklampen aan de Torah, omdat ze in Jezus niet de Messias herkenden.

En Lukas schrijft dan: "En zonder het eens geworden te zijn gingen zij uiteen."

Wat je van een simpel regel-tje uit de bijbel al niet kunt leren: "Zonder het eensgeworden te zijn gingen zij uiteen." In onze kerken hebben we dat een beetje schief geïnterpreteerd. Als wij het niet met elkaar eens kunnen worden, dan blijven we op onze standpunten staan en gaan uitelkaar en beginnen vervolgens voor onszelf, met ons eigen groepje ons eigen kerk, en met onze eigen denkbeelden. Verharding van standpunten en groeiend onbegrip over en weer.

Wat we hier van Paulus kunnen leren is, dat we steeds weer alle mogelijke moeite moeten doen om de ander te overtuigen, maar dat we daarbij niet onze principes behoeven prijs te geven. Proberen om begrip te kweken bij de ander. Het is een evangelische opdracht om ook als kerken met elkaar in gesprek te blijven, maar niet ten koste van alles. We weten allemaal heel goed dat dregelijke gesprekken vaak vastlopen en dat is het list geen schande. Het is geen schande om uiteen te gaan zonder dat je het eens bent geworden. Maar probeer het dan later weer en dan misschien langs een andere weg. Maar blijf in gesprek, om te voorkomen dat standpunten verhardend. *En el nuu onbegrip ontstaan. (tekst)*

Onder tusschen zien we hier in Handelingen de ongekterde wereld. In Jeruzalen, de stad van vrede hebben ze Paulus met de dood bedreigd, terwijl men hem in Rome vriendelijk ontvangt. En tot onze grote droefheid moeten we ook vandaag constateren dat er vrede is in Rome, maar dat de straten van Jeruzalen gebukt gaan onder geweld. Het geeft aan hoe slecht wij mensen in staat zijn om een bijdrage te leveren aan vrede en rechtvaardigheid.

Zoals altijd moeten we ons ook vandaag afvragen: Wat is het evangelie van deze zondag? De zondag tussen Hemelvaart en Pinksteren wordt wel genoemd: Wezenzondag, naar een tekst uit het Johannes evangelie, maar staat: Jezus zegt: "Ik zal jullie niet als wezen achterlaten." Meer dan ooit worden we ons tussen hemelvaart en pinks eren bewust van de afwezigheid van God.

Wij steeds ↗

God als de grote afwezige. Dat ervaar je bijna iedere dag opnieuw. Het is alsof God vervog is wanneer je de weg door het leven bent kwijtgeraakt. Het is alsof God onbereikbaar is, wanneer je leven getroffen wordt door teleurstelling of door ziekte. Ja, het is alsof God dood is, wanneer iemand is doodgegaan, waar je zielsveel van hield en waar je beslist niet zonder kunt.

/"Ik zal jullie niet als wezen achterlaten." / Jezus heeft het zelf gezegd. /

Waar biedt dat voldoende houvast? Is die belofte sterk genoeg, om van harte te kunnen geloven? Dat God ons niet alleen zal laten?

Hier merk je, dat het leven van alle dag onmogelijk is vol te houden zonder het geloof in God. Het geloof moet altijd naar voren vechten tegen twijfel en ~~de~~ tegen de ervaring van Gods afwezigheid. Het is geen schande om toe te geven, dat geloven verschrompelijk *moedelijk* kan zijn.

Maar stel je voor, stel je voor, dat je het in je leven zonder het evangelie zou moeten doen. Stel je voor dat je het zou moeten volhouden zonder alles wat Jezus heeft gezegd. *En ja, lachen.* Stel je voor dat God werkelijk afwezig zou zijn. Dat zou *lelijk* niet te verdragen zijn. Dan zou de schepping een chaos zijn. *Van ziele tot ziele niet leefbaar zijn.*

En Paulus ontving allen die bij hem kwamen en hij sprak met hen over het koninkrijk van God en leerde hen over wat Jezus gezegd had.

Wat is het evangelie van deze zondag vragen we ons af? Paulus trekt van Jeruzalem naar Rome, een woestijnervaring. Paulus zoekt a.h.w. de afwezigheid van God. En vandaag moeten we ons realiseren dat wij als christenen a.h.w. met Paulus mee gereisd zijn. Het al onze christende volharding zijn we terecht gekomen in de woestijn in de Godverlatenheid, terecht gekomen in een wereld waar de wrede niet geïld moet worden bewaakt, in een wereld waar zonde sterker is dan liefde.

Wat leren we dan van Paulus? We leren van hem, dat je, Godzijdank, in Rome ~~in de woestijn~~ kunt verkeren zonder keizer te willen zijn.

56

ALB

Dat het mogelijk is christen te zijn in een wereld die
bol staat van de zonde, het geweld, de liefdeloosheid, de haat.

Dwz. zelfs in de woestijn zul je Gods aanwezigheid ervaren.
Jajust in de woestijn, in de stilte en in de verlatenheid
zul je de stem van God kunnen horen die zegt:

"Ik zal jou niet alleen achterlaten."

Zo zien we dat Paulus ons de juiste weg wijst. Want we zijn
niet hier terechtgekomen in Rome, / om weer uitzicht te kunnen
krijgen op Jeruzalem. En we spreken met elkaar over het koninkrijk
van God en over wat Jezus zei tegen de mensen. *Spreek en sta je niet
aan Jeruzalem.*

Dat is geloven. Vanuit Rome, vanuit de Godverlatenheid je
oog gericht houden op Jeruzalem op de 'sjechine elohim',
God met ons.

"Al heeft hij ons verlaten, hij laat ons nooit alleen.!"

Wanneer we het slot lezen van het Lukasovangelie, dan horen
we in een paar woorden waar het in ons leven en in ons geloof
om draait:

En Jezus zei: Zo staat er geschreven, dat de Christus moest
lijden en ten derde dage opstaan uit de doden. (daar horen we
het evangelie van Pasen) En dat in zijn naam moest gepredikt
worden bekeering tot vergeving der zonden aan alle volken, te
beginnen bij Jeruzalem (daar horen wij Jezus opdracht om het
evangelie uit te dragen). Gij zijt getuigen van al deze dingen,
schrijft Lukas verder, en zie, Ik doe de belofte van mijn vader
op u komen. Maar gij moet in de stad blijven, ⁱⁿ totdat gij bekleed
wordt met kracht uit de hoge (dat is het pinksterevangelie!)

En dan de laatste versen van het Lukasevangelie:

En Jezus leidde hen naar buiten tot bij Betanie en Hij hief
de handen o hoog en zegende hen. En het geschiedde terwijl
hij ^{af} hen zegende dat Hij van hen scheidde. (daar horen we
het verhaal van de hemelvaart).

Maar het evangelie voor ons ligt besloten in de laatste zin *u.k. l.k. eenvoud.*
"En zij keerden terug naar Jeruzalem met grote blijdschap en
zij waren voortdurend in de tempel, lovende God."

Dat is de ondacht voor ons leven, dat we de verlatenheid,
de godverlatenheid en de onbegrijpelijkheid van deze wereld
overwinnen door nooit weer Jeruzalem uit het oog te verliezen,
en door altijd weer samen te komen in onze tempels om die God
lof te zingen die ons nooit alleen zal laten.

"Ik zal jullie niet als wezen achterlaten" Jezus heeft het
zelf gezegd.

368